

ZURn4104 Český mediální systém v mezinárodní komparativní perspektivě

SYLABUS JE ORIENTAČNÍ A V PRŮBĚHU SEMESTRU SE MŮŽE MĚNIT.

Semestr: jaro 2020

Čas a místo: přednáška/seminář: čtvrtek 16:00 - 17:40 a pátek 10:00 – 13:40 v učebně AVC (vybrané dny)

Vyučující: Mgr. et Mgr. Marína Urbániková, PhD.

Kontakt: m.urbanikova@mail.muni.cz

Obsah a cíl: Cílem tohoto kurzu je představit studujícím možnosti komparativního výzkumu komunikace, seznámit je se základy systémového myšlení o médiích a s pozicí českého mediálního systému v rámci mezinárodního prostředí. Kurz se zabývá otázkami, jak a proč se různé národní mediální systémy liší, jak se tyto odlišnosti a podobnosti vyvíjí, jak je lze zkoumat, a jaké jsou v této srovnávací perspektivě vybrané hlavní rysy českého mediálního systému. První blok lekcí se věnuje teoretickým a metodologickým východiskům komparativního výzkumu komunikace, druhý blok je zaměřen na téma srovnávání mediálních systémů, a třetí blok se podrobněji věnuje vybraným oblastem českého mediálního systému v mezinárodní perspektivě. V průběhu kurzu si studující osvojí teoretické rámce, které jim pomůžou při analýze čím dál tím komplexnějších a více propojených světových mediálních prostředí. Zároveň prohloubí svoji schopnost kriticky uvažovat o fungování médií v České republice, kontextualizovat a vyhodnocovat národní i mezinárodní trendy, a promyšlet a argumentovat v debatách o klíčových problémech a oblastech fungování médií.

INFORMACE O ORGANIZACI KURZU V DOBĚ MIMOŘÁDNÝCH OPATŘENÍ

- Plánované **termíny** prezentací a odevzdání závěrečných esejů zůstávají nezměněny. V případě (odůvodněných) potíží s dodržením termínu mne prosím co nejdříve kontaktujte, individuálně dohodneme další postup. Kritéria hodnocení prezentací i esejů jsou ve studijních materiálech v ISu.
- **Prezentace** prosím uložte v patřičném termínu do učebních materiálů do složky *Prezentace* – budou sloužit jako povinná literatura pro Vaše kolegy a kolegyně. Zpracování prezentací je zcela ve Vaší režii, minimum je ale vytvoření (a odevzdání) písemné ppt prezentace; inovativní forma nebo prvky (např. video/audio) jsou vítány. V případě zájmu o interaktivní formu přednesení mne prosím kontaktujte.
- **Podrobnější zadání prezentací:** dané je pouze téma, zpracování je na Vás a Vaši řešerši a analýze. Doporučuji důkladně nastudovat zejména první a druhou lekci, které se týkají metodologických postupů a možných teoretických rámců při komparativní analýze, a v rámci prezentace (a později i eseje) je aplikovat.
 - Obecně ale platí, že u prezentací týkajících se jednotlivých mediálních systémů a kultur je třeba popsat jejich hlavní rysy a charakteristiky (při tom, na co konkrétně se zaměřit, vycházejte z teoretických východisek vztahujících se k vymezení mediálního systému/kultury a k tomu, na základě jakých kritérií je lze srovnávat). V každém případě musí být jasné, z čeho vycházíte a proč jste zvolili daná kritéria.
 - U prezentací vztahujících se ke komparaci českého mediálního systému je třeba

v daném aspektu porovnat český mediální systém s alespoň jednou, ale ideálně více zeměmi – opět, výběr zemí a zdůvodnění tohoto výběru je součástí Vaší analytické úlohy.

- Vzhledem ke zrušení kontaktní výuky a nemožnosti diskuse přibylo nad rámec původního plánu drobné cvičení: **zodpovězení otázek k filmu The Post (2017)**. Zadání (čtyři otázky) jsou v ISu. Odpovědi prosím zpracujte (samostatně, písemně) a soubor odevzdejte do Odevzdáárny v ISu. Cvičení není bodováno, ale pro úspěšné ukončení kurzu je nutné jej v adekvátní podobě zpracovat (v případě nedostatečného vypracování budu muset texty vrátet). Nejpozdější termín odevzdání: **17. květen 2020**.
- Při jakýchkoliv **otázkách nebo potřebě konzultace** mě neváhejte kontaktovat přes e-mail (lze si kromě jiného dohodnout konzultaci přes Skype).

Požadavky a bodování:

Podmínky pro udělení zápočtu jsou následující:

1. Aktivní a informovaná participace v hodinách
 - kurz kombinuje přednášky a interaktivní semináře a počítá s aktivní účastí studujících a s jejich důkladnou domácí přípravou (spočívající zejména v nastudování zadané literatury)
 - absence a jejich omluvy se řídí pravidly uvedenými ve studijním řádu; dvě absence bez omluvy jsou akceptovány
2. Vypracování skupinové prezentace na zadané téma (na 20 min., v cca pětičlenných skupinách); témata budou rozdělena na prvním setkání; max. 30 bodů
3. Samostatné nebo skupinové (ve dvojicích) vypracování závěrečné eseje v rozsahu 4 500 až 5 500 slov (včetně seznamu literatury a poznámkového aparátu) na vybrané téma (obecně: úkolem je srovnat vybranou oblast českého mediálního systému s jedním nebo více zahraničními mediálními systémy); téma je třeba předem konzultovat s vyučující; max. 70 bodů; termín: **31. 5. 2020**

Bližší podmínky hodnocení prezentací a esejů budou v průběhu semestru vloženy do ISu.

Hodnocení:

A = 92 a více bodů

B = 91-84 bodů

C = 83-76 bodů

D = 75-68 bodů

E = 67-60 bodů

F = 59 a méně bodů

Program lekcí:

20.2.	1.	Úvod do kurzu. Představení sylabu. Podmínky absolvování.
BLOK A Teoretická a metodologická východiska komparativního výzkumu komunikace		
19.3.	2.	Komparativní výzkum komunikace: proč, co a jak srovnávat? <ul style="list-style-type: none"> • Povinná literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Esser, F. & Hanitzsch, T. 2012. On the Why and How of Comparative Inquiry in Communication Studies. Pp. 3-22 in: Esser, F. & Hanitzsch, T. The Handbook of Comparative Communication Research. New York: Routledge. • Doporučená literatura:

		<p>* Hepp, A. & Couldry, N. 2009. What Should Comparative Media Research be Comparing? Towards a Transcultural Approach to 'Media Cultures'. Pp. 32-47 in Thussu, D. <i>Internationalizing Media Studies</i>. Routledge, pp. 32-47.</p> <p>* Kelly, M. J., Mazzoleni, G. McQuail, D. 2004. <i>The Media in Europe – the Euromedia Handbook</i>. Euromedia Research Group. London, Sage Publications.</p> <p>* Kleinsteuber, H. J. 2004. Comparing Mass Communication Systems: Media Formats, Media Contents, and Media Processes. Pp. 64-86 in F. Esser & B. Pfetsch (Eds.), <i>Comparing Political Communication: Theories, Cases, and Challenges</i> (Communication, Society and Politics). Cambridge: Cambridge University Press.</p> <p>* Livingstone, S. 2003. On the Challenges of Cross-National Comparative Media Research. <i>European Journal of Communication</i>, 18 (4), pp. 477-500.</p> <p>* Silverstone, S. 2003. On the Challenges of Cross-National Comparative Media Research, <i>European Journal of Communication</i>, 18(4), pp. 477-500.</p> <p>* So, C.Y.K. 2017. Mapping Comparative Communication Research: What the Literature Reveals. Pp. 12-35 in Chan, J. M. & Lee, F.L.F. <i>Advancing comparative media and communication research</i>. New York: Routledge.</p> <p>* Vliegenthart, R. 2012. Analyzing Comparative Data: Opportunities and Challenges. Pp. 486-500 in: Esser, F. & Hanitzsch, T. <i>The Handbook of Comparative Communication Research</i>. New York: Routledge.</p> <p>* Wirth, W. & Steffen Kolb, S. 2004. Designs and Methods of Comparative Political Communication Research. Pp. 87-111 in: Esser, F. & Pfetsch, B. <i>Comparing Political Communication: Theories, Cases, and Challenges</i>. Cambridge, UK: Cambridge University Press.</p> <p>* Yin, R.K. 2014. <i>Case Study Research: Design and Methods</i>. Los Angeles: Sage.</p>
20.3.	3.	<p>Kde najít data? Řebříčky, benchmarking, národní zprávy a komparativní statistiky. Mediální systém, pole nebo kultura? Funkcionalismus, systémová teorie, teorie polí.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povinná literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Hanitzsch, T., 2007. Deconstructing Journalism Culture: Toward a Universal Theory. <i>Communication Theory</i>, 17(4), pp. 367-385. • Doporučená literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Adams, B.N. & Sydie, R.A. 2001. <i>Sociological Theory</i>. Pp. 345-368: Twentieth-Century Functionalism. Thousand Oaks: SAGE Publications. * Bauer, J.M. 2010. Learning from Each Other: Promises and Pitfalls of Benchmarking in Communication Policy. <i>Info</i>, 12(6), pp. 8-20. * Bourdieu, P. and Wacquant, L. 1992. <i>An Invitation to Reflexive Sociology</i>. Chicago: University of Chicago Press. Part 2: The Purpose of Reflexive Sociology - Kap. 3: The Logic of Fields, pp. 94-115, Kap. 4: Interest, Habitus, Rationality, pp. 115-140. * Freedom of the Press 2019 (Freedom House): https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2018

		<p>* Hardy, J. 2012. Comparing Media Systems. Pp. 185-206 in: Esser, F. & Hanitzsch, T. The Handbook of Comparative Communication Research. New York: Routledge.</p> <p>* Hesmondhalgh, D. 2006. Bourdieu, the Media, and Cultural Production. Media Culture Society, 28(2), pp. 211-231.</p> <p>* Luhmann, N. 2006. Sociální systémy. Nárys obecní teorie. Brno: CDK.</p> <p>* Marcinkowski, F. 2008. Systems Theory. Pp. 771-773 in Kaid, L.L. & Holtz-Bacha, CH. Encyclopedia of Political Communication. Thousand Oaks: SAGE Publications.</p> <p>* Sparks, C. 2017. Can We Compare Media Systems? Pp. 36-62 in Chan, J. M. & Lee, F.L.F. Advancing comparative media and communication research. New York: Routledge.</p> <p>* Violation of Press Freedom Barometer (Reporters without Borders): https://rsf.org/en/barometer</p> <p>* Vos, T. P. 2016. Journalistic Fields. The SAGE Handbook of Digital Journalism. Thousand Oaks: SAGE Publications.</p> <p>* World Press Freedom Index 2019 (Reporters without Borders): https://rsf.org/en/ranking</p>
20.3.	4.	<p>Kategorizace mediálních systémů: Od čtyř teorií tisku od Sieberta, Petersona a Schramma až ke třem modelům Hallina a Manciniho.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povinná literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Hallin, D. & Mancini, P. 2008. Systémy médií v postmoderním světě. Tři modely médií a politiky. Kap. 1: Úvod, str. 29-46. Kap. 4: Mediální a politické systémy a otázka diferenciacce, str. 95-114. Praha: Portál. • Doporučená literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Curran, J. et al. 2009. Media System, Public Knowledge and Democracy: A Comparative Study. European Journal of Communication, 24 (1), pp. 5-26. * Hachten, W. A. 1981. The World News Prism: Changing Media, Clashing Ideologies. Ames: The Iowa State University Press. * Kleinstauber, H.J. 2010. Convergence of Media Systems. In Donsbach, W.: The International Encyclopedia of Communication. John Wiley & Sons, Ltd. * Polunbaum, J. 2009. Comparative Models of Journalism. In: Encyclopedia of Journalism. Thousand Oaks: Sage Publications, Inc. * Siebert, F. S., Peterson, T. & Schramm, W. 1956. Four Theories of the Press. The Authoritarian, Libertarian, Social Responsibility and Soviet Communist Concepts of What the Press Should Be and Do. Urbana: University of Illinois Press.
BLOK B Srovnávání mediálních systémů		
26.3.	5.	<p>Za třemi modely Hallina a Manciniho: kam zařadit mediální systémy postkomunistických krajín? Existuje post-komunistický mediální model? Srovnávání mediálních systémů v čase europeizace a globalizace: směrem ke konvergenci, nebo divergenci?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povinná literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Dobek-Ostrowska, B. 2015. 25 Years After Communism: Four Models of Media and Politics in Central and Eastern Europe. Pp. 11-44 in Dobek-Ostrowska, B. & Głowacki, M. Democracy and Media in

Central and Eastern Europe 25 Years On. Frankfurt am Main: Peter Lang Edition.

- Doporučená literatura:

- * Brüggemann, M. et al. 2014. Hallin and Mancini Revisited: Four Empirical Types of Western Media Systems. *Journal of Communication* 64: pp. 1037-1065.
- * Curran, C. & Park, M. J. 2000. Beyond Globalization Theory. Pp. 3-18 in Curran, C. & Park, M. J. *De-Westernizing Media Studies*. New York: Routledge.
- * Dobek-Ostrowska, B., Glowacki, M, Jakubowicz, K. & Sükösd, M. (2010). *Comparative Media Systems. European and Global Perspectives*. Central European University Press.
- * Downey, J. & Mihely, S. 2012. *Central and Eastern European Media in Comparative Perspective. Politics, Economy and Culture*. Ashgate.
- * Hallin, D. & Mancini, P. 2012. *Comparing Media Systems Beyond the Western World*. Cambridge University Press.
- * Hallin, D. & Mancini, P. 2008. Systémy médií v postmoderním světě. Tři modely médií a politiky. Kap. 8: Budoucnost tří modelů, str. 275-318. Praha: Portál.
- * Hallin, D. & Mancini, P. 2010. Comparing Media Systems: A Response to Critics. *Media & Journalism* 9 (17): pp. 53-67.
- * Hallin, D. & Mancini, P. 2012. Comparing Media Systems: A Response to Critics. Pp. 207-220 in: Esser, F. & Hanitzsch, T. *The Handbook of Comparative Communication Research*. New York: Routledge.
- * Hallin, D. & Mancini, P. 2017. Ten Years After Comparing Media Systems: What Have We Learned? *Political Communication* 34 (2): pp. 155-171.
- * Herrero, L.C. et al., 2017. Rethinking Hallin and Mancini Beyond the West: An Analysis of Media Systems in Central and Eastern Europe. *International journal of communication (Online)*, pp.4797-4823.
- * Jakubowicz, K. 1998/1999. Normative Models of Media and Journalism and Broadcasting Regulation in Central and Eastern Europe. *International Journal of Communications Law and Policy* (9), pp. 1-32.
- * Jiráček, J. & Trampota, T. 2008. O vztahu médií a politiky v postmoderním světě. Pp. 9-23 in Hallin, D. & Mancini, P. *Systémy médií v postmoderním světě. Tři modely médií a politiky*. Praha: Portál.
- * Lauk, E. 2008. How Will It All Unfold? Media Systems And Journalism Cultures In Post-Communist Countries. Pp. 194-213 in Jakubowicz, K. & Sükösd, M. *Finding The Right Place On The Map: Central And Eastern European Media Change*. Chicago: Intellect Books.
- * Pfetsch, B. & F. Esser. 2008. Conceptual Challenges to the Paradigms of Comparative Media Systems in a Globalized World. *Journal of Global Mass Communication*, 1(3/4), pp. 118-131.
- * Rantanen, T. 2013. A Critique of the Systems Approaches in Comparative Media Research: A Central and Eastern European Perspective. *Global Media and Communication* 9 (3): pp. 257-277.

		<p>* Smaele, H. De. 1999. The Applicability of Western Media Models on the Russian Media System. <i>European Journal of Communication</i> 14(2), pp. 173-189.</p> <p>* Štětka, V. 2012. From Multinationals to Business Tycoons: Media Ownership and Journalistic Autonomy in Central and Eastern Europe. <i>The International Journal of Press/Politics</i> 17 (4): pp. 433-456.</p>
27.3.	6.	<p>Profesionalizace novinářů (od řemesla k povolání) a česká novinářská kultura v komparativní perspektivě.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povinná literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Urbániková, M. & Volek, J. 2018. The Professional Identity of Czech Journalists in an International Perspective. <i>International Communication Gazette</i> 80 (5): pp. 452-475. • Doporučená literatura: <ul style="list-style-type: none"> * Anikina, M., Dobek-Ostrowska, B. & Nygren, G. 2013. <i>Journalists in Three Media Systems: Polish, Russian and Swedish Journalists About Values and Ideals, Daily Practice and the Future</i>. Moscow: Journalism Faculty. * Deuze, M. 2002. National News Cultures: A Comparison of Dutch, German, British, Australian, and U.S. Journalists. <i>Journalism</i> 79 (1): pp. 134-149. * Hanitzsch, T. & Donsbach, W. 2012. Comparing Journalism Cultures. Pp. 262-275 in: Esser, F. & Hanitzsch, T. <i>The Handbook of Comparative Communication Research</i>. New York: Routledge. * Hanitzsch, T., Hanusch, F., Mellado, C. et al. 2011. Mapping Journalism Cultures Across Nations. <i>Journalism Studies</i> 12 (3), pp. 273-293. * Hanitzsch, T. 2011. Populist Disseminators, Detached Watchdogs, Critical Change Agents And Opportunist Facilitators: Professional Milieus, The Journalistic Field And Autonomy In 18 Countries. <i>International Communication Gazette</i> 73 (6), pp. 477-494. * Wilensky, H.L., 1964. The Professionalization of Everyone? <i>American Journal of Sociology</i>, 70(2), pp.137-158.
27.3.	7.	Sledování filmu The Post (2017). Diskuse k filmu.
BLOK C Vybraná témata komparativních mediálních studií		
23.4.	8.	<p>Prezentace I: Americký mediální systém a americká žurnalistická kultura. Prezentace II: Ruský mediální systém a ruská žurnalistická kultura. Prezentace III: Britský mediální systém a britská žurnalistická kultura. Prezentace IV: Německý mediální systém a německá žurnalistická kultura.</p>
24.4.	9.	<p>Prezentace V: Vzdělávání budoucích novinářů v komparativní perspektivě: jaké jsou možné způsoby odborné přípravy budoucích novinářů, jaké jsou jejich výhody a nevýhody, a jaký systém dominuje v ČR?</p> <p>Prezentace VI: Česká média veřejné služby v komparativní perspektivě (např. způsoby financování, institucionální nastavení, zabezpečení nezávislosti, aktuální situace...)</p> <p>Prezentace VII: Způsoby financování médií v ČR v komparativní perspektivě (např. využívání paywall, podpora lokální žurnalistiky v US a v UK, podpora tisku v Norsku...)</p> <p>Prezentace VIII: Svoboda médií a bezpečnost novinářů v ČR v komparativní perspektivě</p> <p>Diskuze nad tématy závěrečných esejí</p>
24.4.	10.	Kritika komparativní perspektivy (host: Mgr. Jan Miessler)

